

Amb la creu a coll

- La democràcia exigeix que l'Estat no sigui confessional

JOSÉ ANTONIO GONZÁLEZ CASANOVA, catedràtic de dret constitucional
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 28.11.09

La sentència del Tribunal d'Estrasburg i la polèmica sobre els crucifixos a les escoles i en actes d'Estat han posat de relleu, una vegada més, que la religió cristiana va néixer d'un malentès sobre **Jesús de Nazaret** i, 20 segles més tard, una organització amb seu a Roma el segueix mantenint. El malentès que va conduir el profeta galileu a morir crucificat va ser que al pretor romà **Pilat** se li va fer creure per part de la cúpula eclesiàstica jueva que **Jesús** era un independentista perillós, mobilitzador de les masses contra l'autoritat de Roma i autoproclamat rei d'Israel. En realitat, era odiat i temut per aquesta cúpula perquè criticava la corrupció que havia provocat el temple –«cova de lladres», segons el va anomenar– i denunciava davant el poble la seva ambició de poder, la connivència amb el poder local i amb els romans invasors, així com el seu desinterès i menyspreu pels més pobres i marginats socials. **Pilat** el va condemnar a morir en la crucifixió, un turment cruel i inhumà que només patien els esclaus. Els dos crucificats més famosos de la civilització romana van ser **Jesús** i **Espàrtac**.

El crucifix no es va convertir en signe identitari d'una religió concreta fins al segle IV, quan l'emperador **Constantí** la va consagrar com l'oficial del seu imperi. Abans, per als primers cristians, continuava sent un instrument de tortura molt degradant i no solien exhibir-lo. És com si els seguidors d'un negre innocent del delicte que se li imputa i electrocutat a Texas, per ordre d'un governador a qui van pressionar dirigents d'una

església cristiana, portessin penjada del coll una cadira elèctrica en miniatura. Però també, en els primers segles, els cristians eren perseguits per negar-se a adorar l'emperador i van córrer sobre els seus costums una sèrie de malentesos calumniosos. Fins que **Tertulià** va cometre l'error de reivindicar el nom de *religió* per al cristianisme. De la manera de ser i de procedir dels romans (una espècie de *roman way of life*) se'n deia *religio*. El que va ser en el seu origen un moviment d'alliberament espiritual, de conseqüències socials emancipadores i justicieres, es va convertir en una religió més i, al final, l'*única i verdadera* per assegurar ideològicament el poder de l'emperador.

La creu va deixar de ser el símbol d'un assassinat injust per defensar la causa dels pobres i dels esclaus per acabar convertint-se en símbol de poder d'uns falsos cristians, que la van convertir en espasa (com la del Valle de los Caídos) i d'ella n'han sorgit diversos noms (croades i *cristazos*) del fonamentalisme més violent.

La societat pluralista i democràtica exigeix que l'Estat no sigui confessional. El crucifix, com a signe d'identitat d'una religió determinada, no ha de presidir els actes d'Estat ni les aules, ja que aquest fet discrimina les altres confessions. Utilitzar la creu en monopoli és una ofensa com la que ens fan amb la bandera (catalana o espanyola) els que bategen la seva opció partidista d'«única i verdadera religió» dels patriotes. Això ha de ser així, independentment del valor simbòlic que li atorguem a la creu de **Crist**. Jo en porto una al coll, de fusta despullada, més aviat tosca, perquè no suportó que aquest antic suplici d'esclaus, al canviar-se sacrílegament en signe de poder i violència per part d'un cristianisme hipòcrita, sigui una joia. Aquest malentès és pitjor que el sofert per **Jesucrist**, perquè suposa la inversió obscena del seu

verdader significat. Fins i tot l'autor de *L'Anticrist*, **Friedrich Nietzsche**, va escriure: «**Crist** a la creu segueix sent encara el símbol més sublim». Pensava en la seva similitud amb **Espàrtac**.

Ser un costum popular i el valor estètic i moral d'una imatge que «no va contra ningú» (la d'un redemptor de tota la Humanitat) són unes raons certes, però no suficients. No tothom creu que **Crist** hagi redimit els humans de no se sap què. No es prohibeix que cada persona mantingui el costum de posar a la porta de casa seva una placa amb el Sagrat Cor de **Jesús** o admirar, a les galeries del Museu del Prado, els meravellosos crucificats del **Greco** o de **Velázquez** o, per Setmana Santa, els Cristos dels passos. Com sempre, tornen els malentesos sobre la creu. Sembla com si estiguéssim condemnant **Jesús** a portar una vegada i una altra la creu a coll. Ell estaria d'acord amb la sentència d'Estrasburg, ven bé com si l'hagués redactat ell mateix. És una sentència cristiana. I els que la consideren com un atac a l'Església catòlica són com **Annàs**, **Caifàs** i tot el sanedrí de Jerusalem.

Monopolitzar la creu només seria cristià si fos possible que els seguidors de **Crist** fossin els únics a ser torturats i assassinats per servir la causa dels oprimits i els explotats, pels esclaus d'avui. Però això no és possible, perquè els cristians tampoc tenen ni de bon tros el monopoli de la generositat altruista i gratuïta. Al món d'avui hi ha milers d'Espàrtacs que, sovint, són més valerosos i sacrificats que els pretesos cristians. Per ser conseqüent amb un crucifix s'ha de portar al coll una creu buida, sense ningú, però amb els noms respectius d'**Espàrtac** i **Jesús** a cada cara.